

CYWILIZACJA PIENIĄDZA

PRACA ZBIOROWA POD REDAKCJĄ
DR. MIROSŁAWA CZERWIŃSKIEGO

CYWILIZACJA PIENIĄDZA

Pod redakcją dr. Mirosława Czerwińskiego

© Copyright by
Olgierd Abramski, Oskar J. Chmiel, Justyna Czerwińska, Katarzyna Jędrych,
Joanna Juszczyk, Anna Kasprzyk, Grzegorz Libor, Paulina Lichota, Monika
Łętocha, Jędrzej Malko, Dorota Nowalska-Kapuścik, Przemysław Paliwoda,
Dorota Ślazińska-Kluczek, Olga Tytko, Michał Zięba, Piotr A. Zwarycz

Recenzja książki:
dr Jolanta Gałuszka
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Grafika na okładce: shutterstock

Projekt okładki:
e-bookowo

ISBN e-book 978-83-7859-701-8

Wydawca: Wydawnictwo internetowe e-bookowo
www.e-bookowo.pl

Kontakt: wydawnictwo@e-bookowo.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kopiowanie, rozpowszechnianie części lub całości
bez zgody wydawcy zabronione

Wydanie I 2016

Spis treści

Wstęp

7

Anna Kasprzyk

Problem wykluczenia w aspekcie społeczno-ekonomicznym. Wpływ rynku pracy na zjawisko marginalizacji

11

Dorota Nowalska-Kapuścik

Konsumenci bez pieniędzy jako uczestnicy gry rynkowej

21

Justyna Czerwińska

Przemoc ekonomiczna a nierówności płciowe

35

Katarzyna Jędrych

Fenomen konsumpcji jako czynnik zróżnicowania społecznego i nierówności społecznych

49

Monika Łętocha

Współczesna makdonaldyzacja społeczeństwa

61

Olga Tytko

Pozapłacowe sposoby wynagradzania pracowników

73

Dorota Ślazińska-Kluczek

Miejsce innowacyjnych form pieniądza na rynku płatności

91

Przemysław Paliwoda

Bezpieczeństwo informacji w dobie płatności online

107

Jędrzej Malko

Pieniądz jako instytucja polityczna

121

Olgierd Abramski

Relacja, bank – klient – państwo. Wybrane aspekty pozycji banków i roli kapitału pożyczkowego we współczesnej Polsce

131

Joanna Juszczyk

Zasady prowadzenia polityki fiskalnej w Unii Europejskiej – podstawy dyscypliny fiskalnej w Unii Gospodarczej i Walutowej

187

Michał Zięba

Nierówny start, nierówne szanse. Międzypokoleniowa mobilność socjoekonomiczna oraz edukacyjna w Meksyku w roku 2010

211

Oskar J. Chmiel

70 lat franka CFA: Perspektywy rozwoju wspólnej waluty w Afryce Zachodniej i Środkowej

229

Paulina Lichota

Dyskryminacja płacowa i językowa na quebeckim rynku pracy

241

Grzegorz Libor

Reforma terytorialna walijskiego samorządu lokalnego w świetle kryzysu ekonomicznego

255

Piotr A. Zwarycz

Sztuka inwestowania w piękno – metale i kamienie szlachetne na rynku inwestycji alternatywnych

271

Wstęp

„Pieniądz to nowa forma niewolnictwa, odróżniająca się od starej tym, że jest niepersonalna – że nie ma relacji międzyludzkiej pomiędzy panem i niewolnikiem” (Lew Tołstoj, cytata z filmu „Money as Debt”). Powyższe stwierdzenie inicjatorzy konferencji potraktowali jako punkt wyjścia do rozpoczęcia dyskusji o kulcie pieniądza. Rozwój społeczny, technologiczny i ekonomiczny doprowadził do sytuacji, w której wszystkie – materialne i niematerialne – elementy przestrzeni społecznej zyskały wymierną wartość – wartość pieniądza. Wartość ta traktowana jest nie tylko jako podstawowy element stratyfikacji społecznej; coraz częściej postrzegany jest także jako narzędzie regulacji społecznych kontaktów i relacji.

Niniejsza publikacja to efekt wymiany poglądów i doświadczeń o szeroko rozumianym wpływie i znaczeniu pieniądza we współczesnym świecie. Potrzeba utworzenia przestrzeni do prezentacji teoretycznych, badawczych i metodologicznych osiągnięć w zakresie ekonomizacji i finansalizacji cywilizacji stała się inspiracją do zorganizowania Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej. Jej zasadniczym celem była próba wyeksponowania możliwości kooperacji świata nauki ze światem gospodarki, przekładająca się na możliwość krzewienia istoty badań naukowych w zakresie ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych w przestrzeni praktycznych działań i rozwiązań.

Książkę rozpoczyna tekst **Anny Kasprzyk** poświęcony zagadnieniom wykluczenia i dyskryminacji społecznej, stanowiącymi pokłosie niejednorodnej sytuacji ekonomicznej i społecznej charakteryzującej współczesny, globalny rynek pracy. Autorka koncentruje się nie tylko na wskazananiu przyczyn takiego stanu rzeczy, ale akcentuje także szeroki zakres konsekwencji, wśród których wymienia m.in. nasilenie różnic pomiędzy

biednymi i bogatymi, szerzenie się szarej strefy czy masowe migracje ludności. Problem marginalizacji społecznej pojawia się także w tekście **Doroty Nowalskiej-Kapuścik** p.t. „Konsumenci bez pieniędzy jako uczestnicy gry rynkowej”. Autorka pochyla się nad tematyką tytułowych konsumentów bez pieniędzy, zastanawiając się czy brak funduszy czyni z nich niepełnych, „wybrakowanych” graczy. Nakreślenie pojęcia przemocy ekonomicznej wraz z zarysowaniem podłoża społeczno-kulturowego przemocy finansowej obecnej zarówno w życiu rodzinnym, jak i na rynku pracy to zadanie, które postawiła przez sobą **Justyna Czerwińska** wskazująca na konieczność uwypuklenia przekonania, że przemoc ma pleć. Tematyka związana z nierównością społeczną powraca w tekście **Katarzyny Jędrzych**, zajmującej się kwestią pokazania, w jaki sposób jednostki wykorzystują konsumpcję do kształtowania i manifestowania swojego miejsca w społeczeństwie. Swoistego sądu nad procesem makdonaldyzacji dokonuje **Monika Łętocha**, która w swoim tekście prezentuje pozytywne i negatywne strony zjawiska. Celem kolejnego artykułu była egzemplifikacja pozapłacowych sposobów nagradzania pracowników. **Olga Tytko**, posiłkując się przykładami zarówno z Polski, jak i innych krajów, wskazuje na cele, interpretacje oraz nieprawidłowości pojawiające się w poszczególnych systemach premiowych. Polemikę z dość mocno rozpowszechnionym (głównie przez środki masowego przekazu) poglądem o wypieraniu pieniądza tradycyjnego przez elektroniczne odpowiedniki podjęła **Dorota Ślażyńska-Kluczek**, wskazując, iż na rodzimym gruncie proces wprowadzania innowacyjnych form płatności jest działaniem czasochłonnym. Problematykę związaną z nowymi, efektywnymi formami płatności znajdziemy także w tekście **Przemysława Paliwody**, który zastanawia się nad kwestią bezpieczeństwa transakcji dokonywanych drogą online. Natomiast **Jędrzej Malko** w artykule „Pieniądz jako instytucja polityczna” snuje rozważania nad relacją występującą pomiędzy pieniądzem a ekonomią polityczną. Ocena wybranych aspektów funkcjonowania i pozycji banków w Polsce na przełomie XX i XXI wieku prowadzona w kontekście przemian ogólnoswiatowych znalazła swoje miejsce w rozważaniach prowadzonych przez **Olgerda**

Abramskiego, który analizuje relacje tworzone na linii: bank – klient – państwo. Intencją Autorki kolejnego artykułu było zilustrowanie zasad realizacji polityki fiskalnej w Unii Europejskiej. **Joanna Juszczyk** zaakcentowała także konieczność zwrócenia uwagi na podstawy dyscypliny fiskalnej w Unii Gospodarczej i Walutowej. Tymczasem **Michał Zięba** analizuje kwestionariusze zebrane w wyniku badań przeprowadzonych przez Centro de Estudios Espinosa Yglesias. Wnioski zawarte zostały w tekście „Nierówny start, nierówne szanse. Międzypokoleniowa mobilność socjoekonomiczna oraz edukacyjna w Meksyku w roku 2010”. Obchody 70-tej rocznicy utworzenia franka CFA wykorzystuje **Oskar J. Chmiel** traktując je jako pretekst do rozważań nad perspektywą rozwoju wspólnej waluty w Afryce Zachodniej i Środkowej. Intencją **Pauliny Lichoty** było przedstawienie problemu dyskryminacji płacowej oraz językowej na quebeckim rynku pracy. Autorka skupiła się głównie na sytuacji panującej w latach 60 i 70 ubiegłego stulecia. W kolejnym artykule publikacji, autorstwa **Grzegorza Libora**, znajdziemy refleksję o wpływie kryzysu ekonomicznego na sytuację jednostek samorządu terytorialnego w Walii. Publikację zamyka tekst **Piotra A. Zwarycza**, który podejmuje się próby przedstawienia zakresu, w jakim kruszce i metale szlachetne są wykorzystywane do celów inwestycyjnych.

